

ТАҲЛИЛИ

таъсири танзимкунии лоиҳаи қарори Раёсати Бонки миллии
Тоҷикистон “Оид ба ворид намудани тағйиру иловаҳо ба
Дастурамали №176 “Дар бораи тартиби танзими фаъолияти
ташкilotҳои қарзӣ””

Намуд ва номи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ	лоиҳаи қарори Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон “Оид ба ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Дастурамали №176 “Дар бораи тартиби танзими фаъолияти ташкilotҳои қарзӣ””
Маълумот дар бораи таҳиякунандаи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ	Бонки миллии Тоҷикистон
Доираи шахсоне, ки амали санади меъёрии ҳуқуқӣ ба онҳо паҳн мегардад	Ташкilotҳои қарзӣ
Мухлати қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ	Моҳи апрели соли 2022
Маълумот дар бораи ҷойгир намудани огоҳинома оид ба таҳияи санади меъёрии ҳуқуқӣ	Огоҳинома дар бораи таҳияи лоиҳаи қарори мазкур дар Феҳристи нақшаҳои таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқии Портали интернетии иттилоотии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон санаи 5 июли соли 2021 ҷойгир карда шудааст.
Маҷмуи таклифҳои аз рӯи натиҷаи ҷойгиркунонии огоҳинома оид ба омода намудани санади меъёрии ҳуқуқии воридгардида ва хулосаи таҳиякунанда оид ба онҳо	Пас аз дар Феҳристи нақшаҳои таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқии Портали интернетии иттилоотии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгиркунонии огоҳинома оид ба омода намудани лоиҳаи қарори мазкур аз 5 июл то 5 августи соли 2021 машварати оммавӣ нисбати он гузаронида шудааст, ки ин дар хулосаи Маркази миллии қонунгузории назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз санаи 5 августи соли 2021, №112/2с дарҷ гардидааст. Аз рӯи натиҷаи ҷойгиркунонии

	огоҳинома оид ба омода намудани лоиҳаи қарори мазкур таклифу пешниҳодҳо ворид нагардидааст.
Тавсифи мушкилот, ки барои ҳал намудани он қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ зарур аст ва оқибатҳои эҳтимолии он дар ҳолате, ки агар ягон амал андешида нашавад	Тибқи талаботи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон», «Дар бораи фаъолияти бонкӣ» ва «Дар бораи ташкилотҳои маблағгузории хурд» Бонки миллии Тоҷикистон мақоми танзиму назорати ташкилотҳои қарзӣ мебошад ва бо ин мақсад меъёрҳои мақбул ва тарзи ҳисобкунии онҳоро бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ муқаррар менамояд. Мақсади асосии танзим ва назорати фаъолияти ташкилотҳои қарзӣ нигоҳдории суботи низоми бонкӣ ва низоми пардохт, ҳимояи манфиатҳои пасандоздорон, қарздеҳон ва дорандагони суратҳисобҳои сармоягузори мебошад. Илова бар ин, бояд қайд кард, ки паҳншавии бемории сироятии коронавирус (COVID-19) ба самтҳои мухталифи иқтисодиёти ҷаҳон, аз ҷумла ба иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва низоми бонкии он таъсири манфӣ расонида истодааст. Бинобар ин, ҷиҳати ба роҳ мондани раванди паст кардани хавфҳои ҷойдошта ва пешгирии хавфҳои аз ҳад зиёди минбаъда, бо мақсади пешгирии тамоюли манфӣ ва дар сатҳи муътадил нигоҳ доштани вазъии молиявии ташкилотҳои қарзӣ зиёд намудани сармояи оинномавии (заминаи сармоявии) онҳо ба мақсад мувофиқ мебошад. Инчунин, боиси зикр аст, ки талабот нисбат ба сармояи оинномавӣ барои бонкҳои навтаъсис аз 3 млн. доллари ИМА

дар соли 2005 ба маблағи 50 млн. сомонӣ тақрибан ба 11 млн. доллари ИМА баробар дар соли 2009 зиёд карда шуда буд. Бо назардошти беқурбшавии пули миллий нисбат ба доллари ИМА, айнаи ҳол талаботи андозаи ҳадди ақалли сармояи оинномавӣ тақрибан ба 4,4 млн. доллари ИМА баробар мебошад.

Дар баробари ин, дар давоми шонздаҳ соли охир дар нишондиҳандаҳои макроиқтисодии ҷумҳуриӣ тамоюли зиёдшавӣ дида мешавад, аз ҷумла маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ (ММД) ба ҳисоби миёна дар доираи 6,8% солона афзоиш ёфта, маҷмӯи маҳсулоти дохилии номиналӣ нисбат ба соли 2005 ба 11,5 маротиба ва маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ ба сари аҳоли ба андозаи 8,4 маротиба зиёд шудааст. Илова бар ин, талабот нисбат ба сармояи оинномавии бонкҳои ватанӣ нисбат ба талаботи мазкур дар давлатҳои ИДМ камтар мебошад.

Бо назардошти гуфтаҳои боло ва дар асоси дастуру супоришҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ки дар Паёми хеш санаи 26.01.с.2021 баён доштанд, бо мақсади пурзӯр намудани заминаи сармоявии ташкилотҳои қарзӣ, баланд бардоштани рақобатнокии ташкилотҳои қарзии амалкунанда ва зиёд намудани боварии аҳоли ба онҳо, инчунин, ҷиҳати пешгирии хавфҳои бонкӣ ва ба тавсияҳои Кумитаи Базел оид ба назорати бонкӣ вобаста ба кифояти ва сифати сармояи ташкилотҳои қарзӣ мутобиқ намудани талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии соҳаи

бонкии ҷумхури ворид намудани тағйиру иловаҳои дахлдор ба Дастуарамали №176 «Дар бораи тартиби танзими фаъолияти бонкӣ» ба миён омадааст.

Илова бар ин, бо мақсади баланд бардоштани тобоварии бонкҳои амалкунанда ба хавфҳои ҷойдоштаву минбаъда ва беҳтар намудани сифати сармояи онҳо муқаррар намудани меъёри нави кифоятии сармояи асосӣ (K1-3), ки аз маблағҳои худии саҳомон ва захираҳои аз ҳисоби фоида ташаккулефта иборат аст, дар назар мебошад.

Инчунин, ҷиҳати ба тавсияҳои Кумитаи Базел мутобиқ намудани талабот нисбати кифоятии сармоя ворид намудани тағйирот дар тартиби ҳисоб намудани сармояи танзимшаванда, яъне кам кардани худии сармояи асосӣ, на ин ки сармояи умумӣ, ки сармояи асосӣ қисми он мебошад, мутаносибан ба маблағи сармоягузориҳои ташкилоти қарзӣ ба саҳмияҳои (ҳиссаҳои) ташкилотҳои молиявӣ ва маблағи қисми ташкилнашудаи фонди пӯшонидани талафоти имконпазир мувофиқи мақсад мебошад.

Барои муайян намудани доираи ташкилотҳо, ки ба ташкилотҳои молиявӣ барои мақсадҳои дастурамали зикргардида дохил карда мешаванд зарурати ворид намудани шарҳи ин мафҳум мутобиқи Дастурамали №239 «Дар бораи талаботи сармоягузори ташкилотҳои қарзӣ ба сармояи дигар шахсони ҳуқуқӣ» ба миён меояд.

Ҳамзамон, бо назардошти таҷрибаи байналмилалӣ ва таклифу пешниҳодҳои коршиносони Бонки Ҷаҳонӣ, дар асоси

тавсияҳои Кумитаи Базел оид ба назорати бонкӣ доир ба муйян намудани андозаи хавфи қарзии ҳаргуна амалиётҳои бонкӣ бо мақсади коҳиш додани сарбории иловагӣ ба меъёри кифоятии сармояи ташкилотҳои қарзӣ ворид намудани тағйиру иловаҳо ба тартиби муайян намудани андозаи хавфи қарзии амалиётҳои СВОП ва Форвард пешбинӣ шудааст. Яъне, ҳангоми бо назардошти хавф баркашидани амалиётҳои мазкур, танҳо қисми арзиши созишномаҳои СВОП ва Форвард, ки бо усули “Хавфи ҷорӣ” ҳисоб карда мешавад ҳамчун хавфи қарзӣ ба ҳисоб меравад. Дар муқоиса ба тарзи ҳисобкунии хавфи қарзии амалиётҳои зикргардида дар қонунгузориҳои ҷорӣ, ки пурра баркашидани маблағи амалиётҳоро чун хавфи қарзӣ талаб менамояд, усули пешбинишуда ба сармояи бонкҳо сабуки оварда, ба онҳо шароит фароҳам меорад, ки қисми маблағҳои озодшудаи сармояро ба қарздиҳӣ ба бахшҳои иқтисодиёти ҷумҳурии равона намоянд.

Бо мақсади босамар амалӣ намудани сиёсати макропруденсиалӣ, танзиму назорати ташкилотҳои қарзии низомсоз, пешгирии хавфи пардохтпазирӣ, баҳодихӣ ва коҳиш додани хавфҳои низом мутобиқи банди 6 моддаи 29 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи фаъолияти бонкӣ» ва қарори Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон аз 26.04.с.2021, №68 дар бораи ба инбоат гирифтани қарори Кумитаи суботи молиявии Бонки миллии Тоҷикистон баланд бардоштани талаботи меъёри пардохтпазирии ҷорӣ барои ташкилотҳои қарзии низомсоз аз 30 то 50

фоиз ва барои ташкилотҳои қарзии низомсозе, ки яке аз меъёрҳои мақбулро риоя намеkunанд аз 50 то 70 фоиз мувофиқи мақсад мебошад.

Илова бар ин, дар Дастурамали амалкунанда андозаи ниҳии хавфи қарзӣ барои як қарзгир аз ду меёр (андозаи ниҳии хавф барои як қарзгир ё гурӯҳи қарзгирони алоқаманд (КЗ-1) ва андозаи ниҳии хавф барои як қарзгир – ташкилоти қарзӣ (КЗ-3)) иборат мебошад, ки андозаи ҳар яки он то 20 фоизи сармояи танзимшаванда муқаррар гардидааст. Инчунин, бояд зикр намуд, ки ҳангоми муайян намудани андозаи ниҳии хавф барои як қарзгир - ташкилоти қарзӣ, алоқамандии он бо дигар қарзгирон ба ҳисоб гирифта намешавад ва ин ҳолат метавонад боиси нодуруст андозагирии хавфи ниҳии қарзӣ гардад.

Аз ин лиҳоз, бинобар баробар будани андозаи меъёрҳои зикргардида ва дар таҷрибаи пешқадами байналмилалӣ ҷудо накардани намуди хавфи қарзӣ аз рӯи қарзгирон, аз байн бурдани меёри КЗ-3 ва дар меёри КЗ-1 ба инобат гирифтани андозаи хавфи қарзии қарзгир-ташкилоти қарзӣ пешбинӣ шудааст.

Ҳамзамон, ҷиҳати дастгирии тағйироти пешбинишуда нисбат ба сармоя, дуруст ба ҳисоб гирифтани сармоягузориҳои ташкилоти қарзӣ ба саҳмияҳои (ҳиссаҳои) ташкилотҳои молиявӣ, ки аз сармояи асосӣ тарҳ карда мешаванд ва кам кардани сарбории иловагӣ ворид намудани тағйироти дахлдор ба меёри истифодаи маблағҳои худии ташкилоти қарзӣ барои харидории саҳмияҳои (ҳиссаҳои) дигар

	шахсони ҳуқуқӣ (K5) ба мақсад мувофиқ мебошад. Дар ҳолати қабул нагардидани қарори мазкур, дар самти ҳисоб кардани сармояи воқеии ташкилотҳои қарзӣ, инчунин, дуруст муайян намудан ва баркашидани таъсири хавҳои бонкӣ ба он, номукамалии қонунгузорӣ метавонад ба бад шудани вазъи молиявии ташкилотҳои қарзӣ оварда, ба манфиатҳои пасандоздорон, қарзدهгон ва сармоягуздорон таҳдид намояд ва дар ин ҳола боиси коста шудани боварии аҳоли ба низоми бонкии ҷумҳурии гардад, ки дар навбати худ метавонад ба суботи низоми бонкии кишвар таъсири манфии худро расонад.
Ифодаи мақсадҳои даҳлати давлат	Бонки миллии Тоҷикистон ҳамчун мақоми танзим ва назорати ташкилотҳои қарзии молиявӣ бо мақсади нигоҳ доштани суботи низоми бонкӣ ва низоми пардохт, ҳимояи манфиатҳои пасандоздорон, қарздегон ва дорандагони суратҳисобҳои сармоягузорӣ меёриҳои мақбулро, ки риояи онҳо аз ҷониби ташкилотҳои қарзии молиявӣ ҳатмӣ мебошад, тартиби гузаронидани амалиёти бонкӣ, ташкили низоми идоракунии хавфҳо ва назорати дохило ро бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ муайян менамояд. Инчунин, боиси зикр аст, ки аз 3 млн. доллари ИМА дар соли 2005 ба маблағи 50 млн. сомонӣ тақрибан ба 11 млн. доллари ИМА баробар дар соли 2009 зиёд карда шуда буд. Бо назардошти беқурбшавии пули миллии нисбат ба доллари ИМА, айни ҳол талаботи андозаи ҳадди ақалли сармояи оинномавӣ тақрибан ба 4,4 млн. доллари ИМА баробар мебошад.

	Дар баробари ин, дар давоми шонздаҳ соли охир дар нишондиҳандаҳои макроиқтисодии ҷумҳури тамоюли зиёдшавӣ дида мешавад, аз ҷумла маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ (ММД) ба ҳисоби миёна дар доираи 6,8% солона афзоиш ёфта, маҷмӯи маҳсулоти дохилии номиналӣ нисбат ба соли 2005 ба 11,5 маротиба ва маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ ба сари аҳоли ба андозаи 8,4 маротиба зиёд шудааст. Илова бар ин, талабот нисбат ба сармояи оинномавии бонкҳои ватанӣ нисбат ба талаботи мазкур дар давлатҳои ИДМ камтар мебошад. Мақсад аз қабули қарори мазкур – пурзӯр намудани заминаи сармоявии ташкилотҳои қарзӣ, баланд бардоштани рақобатнокии ташкилотҳои қарзии амалкунанда ва зиёд намудани боварии аҳоли ба онҳо, инчунин, пешгирии хавфҳои бонкӣ ва ба тавсияҳои Кумитаи Базел оид ба назорати бонкӣ вобаста ба кифояти ва сифати сармояи ташкилотҳои қарзӣ мутобиқ намудани талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии соҳаи бонкии ҷумҳури мебошад.
Тавсифи мухтасари лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқии пешниҳодшуда, аз ҷумла чораҳои пешбининамудаи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқии пешниҳодшуда, уҳдадорӣ ва маҳдудиятҳо барои субъектҳои соҳибкорӣ,	Бо қарори мазкур ба Дастурамали №176 «Дар бораи тартиби танзими фаъолияти ташкилотҳои қарзӣ» тағйиру иловаҳои дахлдор вобаста ба мустаҳкам намудани заминаи сармоявии бонкҳои навтаъсис ва ташкилотҳои қарзии амалкунанда, коҳиш додани сарборӣ ба сармояи ташкилотҳои қарзӣ ҳангоми муайян намудани андозаи хавфи қарзии амалиётҳои СВОП ва Форвард, баланд бардоштани андозаи меъёри пардохтпазирӣ барои ташкилотҳои қарзии низомсоз, содда кардани тартиби

асосноккунии интихоби роҳи ҳалли чунин мушкилот	муайян намудани андозаи ниҳоии хавф барои як қарзгир ва ба талаботи нав мутобиқ намудани тартиби ҳисоби меъёри истифодаи маблағҳои худии ташкилоти қарзӣ барои харидории саҳмияҳои (ҳиссаҳои) дигар шахсони ҳуқуқӣ пешбинӣ шудааст. Боиси зикр аст, ки талабот нисбат ба сармояи оинномавӣ барои бонкҳои навтаъсис нисбат ба соҳаҳои пешин, бинобар сабаби беқурбшавии пули миллий ва нисбат ба талаботи мазкур дар давлатҳои ИДМ камтар мебошад. Инчунин, бо мурури замон, дар ҳолати тағйирёбандаи бозор, бинобар таъсири омилҳои берунаву дохилӣ, зиёдшавии хавҳои эҳтимолӣ дар низомии бонкӣ барои саривақт пешгирӣ намудани хавфҳо ва мукамал будани қонунгузорӣ дар ин самт мунтазам такмил ва мутобиқ намудани санадҳоро тақозо менамояд. Бо ин мақсад, барои бо заминаи сармоявии мустақам ба низомии бонкӣ ворид шудани бонкҳои навтаъсис зиёд намудани андозаи ҳадди ақалли сармояи оинномавӣ давра ба давра дар муддати 5 сол то 100 млн. сомонӣ ба таври зерин пешниҳод карда мешавад: - аз 01.01.с.2023 ба маблағи 60 миллион сомонӣ; - аз 01.01.с.2024 ба маблағи 70 миллион сомонӣ; - аз 01.01.с.2025 ба маблағи 80 миллион сомонӣ; - аз 01.01.с.2026 ба маблағи 90 миллион сомонӣ; - аз 01.01.с.2027 ба маблағи 100 миллион сомонӣ.

	Дар баробари ин, барои баланд бардоштани сифати сармояи бонкҳои амалкунанда меъёри мақбули нав – меъёри кифоятии сармояи асосӣ, ки ҳамчун таносуби сармояи асосии соф ба дороиҳои бо назардошти хавф баркашидашуда муайян карда мешавад, муқаррар карда мешавад. Ҳамзамон, бо мақсади босамар амалӣ намудани сиёсати макропруденсиалӣ, танзиму назорати ташкилотҳои қарзии низомсоз, нигоҳдории вазифаҳои ниҳоят муҳими онҳо дар низом, пешгирии хавфи пардохтпазирӣ, баҳодихӣ ва коҳиш додани хавфҳои низом баланд бардоштани талаботи меъёри пардохтпазирӣ чорӣ барои ташкилотҳои қарзии низомсоз аз 30 то 50 фоиз ва барои ташкилотҳои қарзии низомсозе, ки яке аз меъёрҳои мақбулро риоя намеkunанд аз 50 то 70 фоиз мувофиқи мақсад мебошад. Барои дуруст ба роҳ мондани тартиби ҳисоби меъёри пардохтпазирӣ дар ташкилотҳои қарзӣ дар қисмати уҳдадориҳои кӯтоҳмуддат, бинобар муайян будани муҳлати пардохти баъзе аз уҳдадориҳо, ворид намудани суратҳисобҳои ин гуна уҳдадориҳо ба тартиби ҳисоби меъёри мазкур пешбинӣ карда шудааст.
Тавсифи роҳҳои ҳалли мушкилоти баррасишуда (бидуни таҳияи санади меъёрии ҳуқуқӣ),	Бо мақсади ҳалли мушкилоти зикргардида, аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон дастуру тавсияҳо ба ташкилотҳои қарзии молиявӣ оид ба худдорӣ намудан аз пардохти суди саҳмияҳо ё бонусҳо ҳангоми тақсимооти фоида бо мақсади коҳиш додани сарбории иловагӣ ба сармоя ва аз худ кардани хавфи қарзии ҷойдошта дода шудаанд, қарори

	Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи ба инбоат гирифтани қарори Кумитаи суботи молиявии Бонки миллии Тоҷикистон чиҳати баланд бардоштани талаботи меъёри пардохтпазирии ҷорӣ барои ташкилотҳои қарзии низомсоз қабул гардидааст. Бояд қайд кард, ки чораҳои андешидашуда характери тавсиявӣ дошта, бидуни қабули лоиҳаи қарори мазкур асоси ҳуқуқӣ барои таъмини сатҳи кифояи сармоя дар ташкилотҳои қарзӣ мутобиқи стандартҳои байналмилалӣ вучуд надорад. Тағйиру иловаҳо ба Дастурамали №176 «Дар бораи тартиби танзими фаъолияти ташкилотҳои қарзӣ» бо назардошти талаботи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон», «Дар бораи фаъолияти бонкӣ», «Дар бораи ташкилотҳои маблағгузори хурд», «Дар бораи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ», тавсияҳои Кумитаи Базел оид ба назорати бонкӣ таҳия гардида, чиҳати баланд бардоштани тобоварии сармояи ташкилотҳои қарзӣ ба хавфҳои зиёди эҳтимолӣ, соддаву мукамал ва ба таҷрибаи пешқадами байналмилалӣ мутобиқ намудани раванди андозагирии хавфи қарзӣ ва босамар амалӣ намудани сиёсати макропруденсиалӣ дар танзиму назорати ташкилотҳои қарзии низомсоз бо мақсади пешгирии хавфи пардохтпазирӣ мусоидат хоҳад кард.
Арзёбии муфассали хароҷоти буҷети давлатӣ эҳтимолияти оқибатҳои иҷтимоӣ ва иқтисодӣ дар ҳолати	Қабули қарори мазкур аз буҷети давлатӣ хароҷоти иловагӣ талаб намекунад. Оқибатҳои иҷтимоии лоиҳаи мазкур:

қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ ва ё роҳи дигари интихобшудаи ҳалли мушкилот	• устувории молиявии ташкилотҳои қарзӣ ба баланд бардоштани боварии аҳоли ба низоми бонкии кишвар меорад; • пешниҳоди бештари қарзҳо ба иқтисодиёт боиси болоравии некӯаҳволии мардум мегардад; • қалби маблағҳои озод ва сармоягузориҳои иловагӣ ба таъсиси ҷойҳои нави корӣ мусоидат менамояд. Оқибатҳои иқтисодии лоиҳаи мазкур: • сармояи кофӣ барои аз худ кардани хавфҳои қарзии зиёди ҷойдошта дар ташкилотҳои қарзӣ шароит фароҳам оварда, ба баланд бардоштани устувории молиявии онҳо мусоидат хоҳад кард; • идоракунии дурусти хавфҳо ба пастшавии сатҳи қарзҳои ғайрифаъол ва беҳтар гардидани сифати дороиҳои ташкилотҳои қарзӣ боис мегардад; • қалби маблағҳои озоди аҳоли ва самроягузориҳои дохиливу хориҷӣ ба иқтисодиёт равона гашта барои рушди он таъсири мусбӣ мерасонад.
Нишондиҳандаҳои арзёбии инкишоф ва даврияти ҷамъоварии он	Дар сурати қабул гардидани тағйиру иловаҳо ба Дастурамали №176 «Дар бораи тартиби танзими фаъолияти ташкилотҳои қарзӣ» заминаи сармоявии ташкилотҳои қарзӣ мустаҳкам гардида, устувории онҳо ба бухронҳои молиявӣю иқтисодӣ ва тобоварӣ ба хавфҳои ҷойдоштаву минбаъда баланд бардошта мешавад, ки ба мақсадҳои асосӣ – фаъолияти босуботи низоми бонкӣ ва мустаҳкам гардидани боварии аҳоли ба он оварда мерасонад. Ҳамзамон, мутобиқ намудани санадҳои меъёрии ҳуқуқии низоми бонкӣ ба тавсияҳои Кумитаи Базел оид ба назорати бонкӣ ва таҷрибаи пешқадами

	байналмилалӣ ва дар ин асно ҷавобгӯ намудани нишондиҳандаҳои ташкилотҳои қарзӣ ба стандартҳои байналмилалӣ, ба беҳтар намудани фазои сармоягузорию ҷумхурии ва ҷалби бештари сармояи хориҷӣ мусоидат хоҳад кард. Бояд қайд намуд, ки қабули тағйиру иловаҳо ба Дастурамали №176 «Дар бораи тартиби танзими фаъолияти ташкилотҳои қарзӣ» ба идоракунии дурусти хавфҳои бонкӣ ва коҳиш додани онҳо низ мусоидат намуда, ба пешниҳоди бештари қарзҳо ба аҳоли ва дар ин замина рушди дарозмуҳлати иқтисодиёт боис мегардад.
Санаи эҳтимолии мавриди амал қарор додани лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ дар сурати қабули он	Моҳи июли соли 2022

Муовини Раис

Толибзода Ф.Н.